

SURSE BIBLIOGRAFICE REFERITOARE LA ACTIVITATEA ASTREI DIN SUD-ESTUL TRANSILVANIEI

Pentru românii trăitori în județele din Arcul Intracarpatic, ASTRA împreună cu biserica strămoșească și școlile confesionale, a avut un rol hotărâtor pentru prezervarea și afirmarea identității naționale, cu atât mai mult, cu cât, configurația etnică și confesională preponderent secuiască (maghiară) a zonei, de regulă, a fost refractară față de Biserica ortodoxă și cea greco-catolică, față de limba și cultura română.

Încă de la înființarea sa, *Asociațiunea*, prin liderii ei înțelepți și vizionari, buni cunoscători ai realităților din fostele scaune secuiești, a fost prezentă în viața comunităților românești din această parte a Transilvaniei, prin fapte de o solidaritate națională exemplară. Și în acest caz, activitatea ASTREI cunoaște două etape distincte: de la înființarea sa, în 1861, până la Marea Unire, și perioada 1919-1940. Având în vedere amploarea și dramatismul proceselor de purificare etnică a românilor din această parte de țară, care au avut loc în perioada ce a urmat Diktatului de la Viena, din toamna anului 1940, în anii care au urmat de la încheierea celui de-al doilea război mondial, până la desființarea abuzivă a ASTREI, de către regimul comunist, *Asociațiunea* a fost practic absentă din spațiul public local.

După evenimentele din decembrie 1989, în mod firesc, printre preocupările de instituționalizare a societății civile, s-a aflat și inițiativa reactivării ASTREI. Pe lângă multiplele probleme cu care se confruntau românii din județele Covasna, Harghita și Mureș (părăsirea zonei de către mii de persoane, în cea mai mare parte intelectuali, consecințele evenimentelor de la Tg. Mureș, din martie 1990, separarea școlilor și instituțiilor de cultură, pe criterii etnice, incapacitatea clasei politice de a gestiona corespunzător problemele de fond care vizau conviețuirea interetnică ș.a.), intelectualii români, în mod deosebit cei din județele Covasna și Harghita, se confruntau cu problema necunoașterii istoriei și tradițiilor românești locale. Paradoxal, într-un regim denumit de istoriografia actuală „național-comunist”, la Editura „Kriterion” din București condusă de Domokos Geza, au apărut sute de lucrări despre istoria și cultura maghiară, inclusiv despre spațiul fostelor scaune secuiești, timp în care, problematica „gingașă” a „românilor din Secuime” a constituit un subiect tabu. Cu excepția câtorva studii semnate de academicianul Ștefan Pascu și de cercetătorii Mircea Păcurariu, Nicolae Corneanu, Constantin Voicu, Ioan Ranca, Ioana Cristache-Panait, Ana Grama, Gheorghe Papuc, Mihai Racovițan, Liviu Boar, Mihai Fătu, Ioan Ciolan și câțiva arheologi și etnografi, materiale apărute în publicații de specialitate, necunoscute de marele public în toți acești ani, nu a apărut nicio lucrare despre românii din Arcul Intracarpatic și conviețuirea lor cu secuii și maghiarii.

Volumul „Românii și secuii”, a savantului clujean Ion I. Russu, a apărut postum, în anul 1990, după ce a stat peste două decenii, în sertarele cenzurii vremii.¹ În aceste condiții, primele asociații culturale înființate după 1990, în județele Covasna și Harghita, Vatra Românească, apoi Fundația „Miron Cristea”, la Miercurea-Ciuc, Fundația Culturală „Mihai Viteazul” și Liga Cultural-Creștină „Andrei Șaguna”, la Sf. Gheorghe, pe lângă problemele presante ale asigurării cadrului instituțional necesar funcționării școlilor, instituțiilor de cultură și a mass-media în limba română, și-au înscris printre prioritățile lor și cunoașterea istoriei locale și, în primul rând, cea a instituțiilor identitare fundamentale: biserica, școala și *Asociațiunea*.²

¹ Ion I. Russu, *Românii și secuii*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1990.

² *Buletinul Ligii Culturale-Creștine „Andrei Șaguna”*, Sf. Gheorghe, I, 1997, p. 5-9.

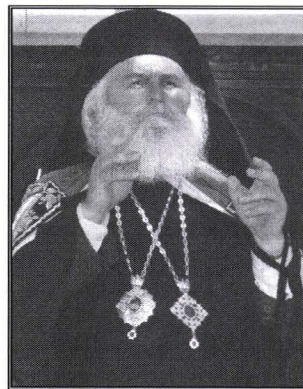
În contextul evoluțiilor postdecembriste cunoscute, al sporirii acțiunilor autonomiste și separatiste ale liderilor maghiari și al disoluției autorității Statului Român în zonă, un rol binecuvântat în asigurarea condițiilor necesare prezervării și afirmării identității românești, în județele Covasna și Harghita, l-a avut și îl are, Episcopia Ortodoxă a Covasnei și Harghitei, păstorită în buna tradiție a marilor ierarhi ardeleni și, în primul rând, al vrednicului de pomenire mitropolitul Andrei Șaguna trecut recent în rândul sfinților români, de I.P.S. Arhiepiscop Ioan Selejan¹.

Într-o primă etapă, au fost înființate muzeele bisericești de la Mănăstirea Toplița și de la Catedrala ortodoxă din Sf. Gheorghe, apoi Centrul Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan” din Sf. Gheorghe și Centrul Cultural „Miron Cristea” din Miercurea-Ciuc. În urma demersurilor reprezentanților societății civile românești din cele două județe, cu sprijinul Vlădicului Ioan și a altor oameni politici și de cultură, din principalele centre culturale ale țării, s-a reușit înființarea Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni din Sf. Gheorghe (cu secțiile sale: Muzeul Oltului și Mureșului Superior din Miercurea-Ciuc, Casa Memorială Romulus Cioflec din Araci și Prima Școală Românească din Sf. Gheorghe) și Centrul de Cultură Toplița (având în subordine Muzeul Etnografic și Ansamblul folcloric „Rapsozii Călimanilor”)².

Au fost create astfel condițiile necesare reactivării ASTREI, într-o zonă unde *Asociațiunea* a fost prezentă încă de la înființarea sa. Adunarea generală de înființare a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita a avut loc la Tușnad Băi, în primăvara anului 1996³. În perioada 1996-2011, Despărțământul ASTRA Covasna-Harghita, a avut ca președinți executivi pe: Ioan Paul Voinescu, Ioan Lăcătușu, Gheorghe Tatu, Constantin Costea și Luminița Cornea, iar ca președinți de onoare pe IPS Ioan Selejan și academicianul Horia Colan. Despre nevoia de reluare, în forme actualizate, a tradițiilor astriste privind manifestarea solidarității naționale, cu românii care se confruntă cu provocări deosebite vizând dăinuirea lor identitară, vorbește convingător organizarea la Sf. Gheorghe, în toamna anului 1997, a celei de-a 93-a Adunări Generale a ASTREI, eveniment care a avut consecințe benefice pe mai multe planuri, prilejuind o multiplicare și întărire a relațiilor cu românii din țară și străinătate⁴.

Adunarea Generală ASTRA - Sfântu Gheorghe, octombrie 1997

IPS Ioan Selejan - președinte de onoare al Despărțământului

¹ Ioan Lăcătușu, Vasile Lechințan, Violeta Pătrunjel, *Românii din Covasna și Harghita. Istorie, Biserică, Școală, Cultură*, Editura „Grai Românesc”, Miercurea-Ciuc, 2003, p.155-199.

² *O candelă în Carpați. 15 ani de la înființarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei*, volum apărut cu binecuvântarea și sub coordonarea IPS Ioan Selejan, îngrijit de Ioan Lăcătușu și Nicoleta Ploșnea, Editura „Grai Românesc”, Miercurea-Ciuc, 2009, p. 587-649.

³ Ștefan Munteanu, *Reactivarea Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita*, în *ASTRA*, ani II(XXX), nr. 4-5-6/1996, Brașov, p. 244-246.

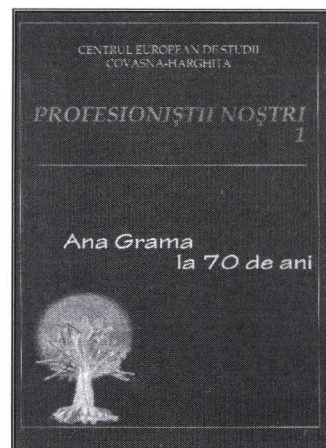
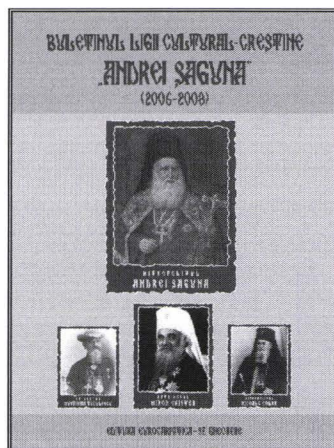
⁴ Vasile Câmpeanu, *A 93-a Adunare Generală a Asociațiunii ASTRA*, în *Foaia Poporului*, Sibiu, nr. 33-35 /1997, p. 7-9.

Numărul relativ redus al cercetătorilor, arheologilor, muzeografilor, arhiviștilor, etnografilor, profesorilor, preoților și a altor intelectuali cu preocupări pe linia cercetării istoriei locale, a fost în chip fericit completat prin atragerea unor distinși cercetători din întreg spațiul românesc. În acest scop, au fost inițiate manifestări științifice devenite tradiționale, manifestări organizate anual la Sf. Gheorghe, Miercurea-Ciuc, Toplița, Covasna, Arcuș ș.a.: sesiunea de comunicări științifice „Românii din sud-estul Transilvaniei. Istorie, cultură, civilizație”, Zilele Andrei Șaguna, Zilele Nicolae Colan, Zilele Miron Cristea, Zilele Justinian Teculescu, Zilele Sf. Gheorghe, Universitatea de vară Izvorul Mureșului și alte simpozioane, colocvii, dezbateri și conferințe¹.

Majoritatea comunicărilor referitoare la românii din sud-estul Transilvaniei, prezentate la aceste manifestări sunt tipărite în publicațiile „Grai Românesc”, „Angvstia”, „Sangidava”, Buletinul Ligii Cultural-Creștine „Andrei Șaguna”². Pentru a recupera golul imens de informare asupra istoriei și culturii românești din această parte de țară, pe lângă instituțiile și asociațiile românești din zonă, au fost înființate și funcționează editurile: *Grai Românesc* a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, *Angvstia* a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni, *Arcuș* a Centrului de Cultură Arcuș și *Eurocarpatica* a Centrului European de Studii Covasna-Harghita.

În anul 2010 Editura Eurocarpatica a împlinit 10 ani de activitate, ocazie cu care a fost vernisată expoziția *Editura Eurocarpatica – 10 ani în slujba culturii românești din Arcul Intracarpatic, 2000-2010*. Organizată în spațiul generos al Centrului Ecleziastic „Mitropolit Nicolae Colan”, expoziția a fost deschisă în prezența I.P.S. Ioan Selejan și a unui numeros public. Cu acest prilej, directorul editurii, Ioan Lăcătușu a arătat că: „Editura *Eurocarpatica* a Centrului European de Studii Covasna-Harghita a fost înființată în anul 2000 în Sf. Gheorghe, propunându-și să editeze cu prioritate lucrări privind istoria, cultura și spiritualitatea românească și conviețuirea interetnică din sud-estul Transilvaniei, indiferent de domiciliul autorilor, precum și volume ce poartă semnătura unor intelectuali din Arcul Intracarpatic, indiferent de tematica acestora”.

Din activitatea editorială a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita

¹ *O candelă în Carpați. 15 ani de la înființarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei*, p. 679 -801.

² *Grai Românesc*, Foaie de spiritualitate ortodoxă a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, nr. 1-51 / 1999-2011, redactor fondator P.S. Ioan, redactor pr. dr. Ciprian Staicu, tehoredactor pr. Sebastian Pârvu; *Angvstia*, nr 1-13, anuarul Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni și al Centrului Ecleziastic de Documentare „Mitropolit Nicolae Colan”, Sf. Gheorghe, 1996-2006, redactori responsabili: Dr. Valeriu Căvruc și Dr. Ioan Lăcătușu; *Sangidava*, anuarul Fundației „Miron Cristea”, Toplița, nr. 1-5, 2007-2001, redactor responsabil Ilie Șandru, secretar de redacție Vasile Gotea; *Buletinul Ligii Cultural-Creștine „Andrei Șaguna”*, Sf. Gheorghe, vol. I-IV/ 2002-2008, *Tribună a societății civile românești din județele Covasna și Harghita*, redactor responsabil Ioan Lăcătușu; *Almanahul Grai Românesc / 2006*, Miercurea-Ciuc, 2006, redactor responsabil Ioan Lăcătușu, tehoredactor Erich Mihail Broanăr.

Împreună cu editurile partenere: *Grai Românesc* a Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei, *Angvstia* a Muzeului Național al Carpaților Răsăriteni, *Arcuș* a Centrului de Cultură Arcuș, *România pur și simplu* din București ș.a., **în cei 10 ani de activitate au văzut lumina tiparului peste 100 de volume și publicații de istorie laică și bisericească, teologie ortodoxă, etnografie, demografie, sociologie, pedagogie, management, matematică, memorialistică, volume de proză și poezie, monografii ș.a.** Volumele apărute la Eurocarpatica și la editurile menționate în acest prim deceniu de activitate, cu participarea nemijlocită a redactorilor editurii, cu sprijinul unor generoși sponsori, în primul rând a I.P.S. Părintele Arhiepiscop Ioan Selejan, poartă semnăturile unor distinse personalități, membri ai Academiei Române, cadre didactice universitare, cercetători, muzeografi, arhiviști, dar și ale mai multor profesori, preoți și alți intelectuali din județele Covasna și Harghita¹. Din păcate, majoritatea acestor volume au apărut într-un tiraj mic, nefiind cunoscute suficient de cei interesați de această problematică. O posibilă modalitate de corecție a acestei disfuncționalități o va constitui postarea lucrărilor menționate pe internet.

Cercetările consacrate cunoașterii istoriei locale și regionale din sud-estul Transilvaniei cuprind cu prioritate lucrări, studii și articole referitoare la Biserica ortodoxă și cea greco-catolică, învățământul în limba română, personalitățile publice, mass-media, instituțiile și asociațiile culturale, în primul rând activitatea ASTREI în istorie și contemporaneitate. În acest sens, au văzut lumina tiparului un număr de volume dedicate în întregime Asociațiunii sau cuprinzând capitole referitoare la activitatea ASTREI și a unor personalități astriste marcante, născute în Arcul Intracarpatic (Miron Cristea, Nicolae Colan, Justinian Teculescu, Alexandru Nicolescu, Veniamin Nistor, Octavian Codru Tăslăuanu, Ghiță Popp, Horia Colan ș.a) (Anexa 1)

O lucrare de referință, dedicată împlinirii a 150 de ani de la înființarea ASTREI, apărută la Eurocarpatica, este „Muzeul Asociațiunii. 1905-1950”, semnată de cunoscuta și apreciată cercetătoare sibiană Ana Grama, prietenă statornică a românilor din sud-estul Transilvaniei, cărora le-a consacrat numeroase studii și lucrări². O recunoaștere a acestei prestigioase activități o constituie acordarea Diplomei de excelență din partea Ligii Cultural-Creștine „Andrei Șaguna”, a premiului I. I. Russu - pentru cercetarea sud-estului Transilvaniei și, inaugurarea colecției „Profesioniștii noștri”, din cadrul Editurii Eurocarpatica, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani³.

Activitatea ASTREI în județele Covasna, Harghita și Mureș a făcut obiectul mai multor studii apărute în revistele din zonă și din alte orașe ale țării. (Anexa 2)

În presa cotidiană de limbă română din județele Covasna și Harghita și în publicațiile astriste din celelalte despărțăminte au apărut mai multe articole despre ceea ce a însemnat și înseamnă ASTRA în această parte de țară, valorificându-se astfel documentele „vămuite” drastic de vitregiile ultimilor 50 de ani și cele create după 1990. (Anexa 3)

La rândul său, activitatea Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita și-a găsit ecoul cuvenit în mass-media locală, regională și națională, constituind o mărturie peste timp a continuității spiritului ASTREI, în această zonă binecuvântată din inima României. (Anexa 4)

¹ Erich Mihail Broanăr, *Editura Eurocarpatica – 10 ani în slujba culturii românești din Arcul Intracarpatic*, în „Grai Românesc”, nr. 2/2010, p.12.

² Numeroase studii și articole publicate în „Angvstia”, „Sangidava” și „Grai Românesc”, volumele *Români sudtransilvani în secolul al XIX-lea. Județul Covasna. Contribuții documentare*, Editura Arcuș, 2007 și *Etnomuzeografie transilvană. Muzeul Asociațiunii (1905-1950)*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2010, 330 p., volum dedicat de autoare „aniversării a 150 de ani de la crearea Asociațiunii Transilvane pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (1961-2011)”.

³ *Profesioniștii noștri 1 Ana Grama cercetător, etnomuzeograf și arhivist la 70 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2010, 292 p; prefață Ligia Fulga, coordonator Ioan Lăcătușu.

Despre alte mărturii ale prezenței ASTREI în spațiul public din Arcul Intracarpatic vorbesc, cu mesajul specific monumentul mitropolitului Andrei Șaguna, bustul mitropolitului Nicolae Colan și monumentul ASTREI din Sf. Gheorghe (ridicat pe locul fostei clădiri proprietate a Despărțământului Central Județean Treiscaune, din perioada interbelică), bustul patriarhului Miron Cristea din Toplița și Subcetate, bustul episcopului Justinian Teculescu din Covasna și cel a lui Octavian Codru Tăslăuanu din Bilbor ș.a.

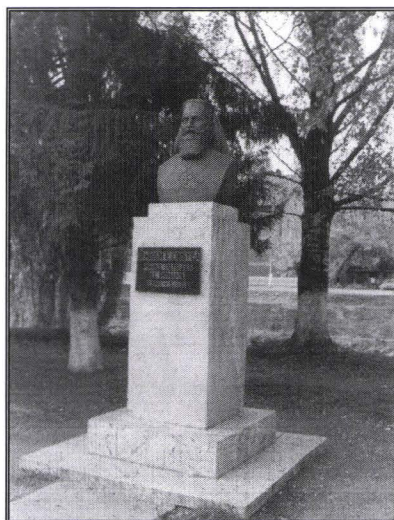
*Statuia lui Andrei Șaguna din
Sfântu Gheorghe*

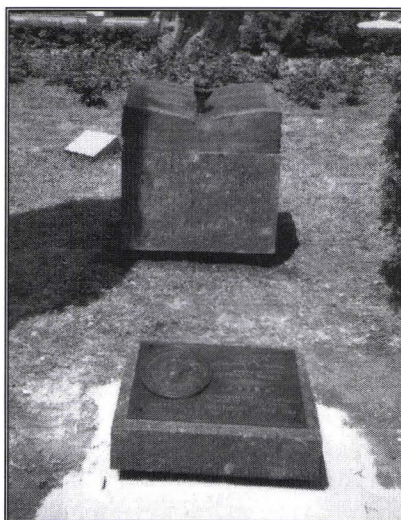
*Bustul lui Iustinian Teculescu
din Covasna*

*Bustul lui Nicolae Colan din
Sfântu Gheorghe*

*Bustul Patriarhului Miron
Cristea din Toplița*

*Monumentul ASTRA
din Sfântu Gheorghe*

În condițiile specifice ale județelor Covasna, Harghita și, parțial, Mureș, dimensiunea civică, comunitară a românilor, numeric inferiori, a fost preluată de Forumul Civic al Românilor din Covasna, Harghita și Mureș, federație care reunește 29 de asociații, ligi și fundații culturale, creștine și civice, reprezentând pe cei peste 400.000 de români, din cele trei județe. Potrivit statutului său, Forumul are următoarele obiective prevăzute în Anexa 5.

Păstrându-și identitatea proprie, în cadrul Forumului, Despărțămintele ASTRA Mureș și Covasna-Harghita fac front comun cu celelalte asociații, ligi și fundații membre ale acestuia, în problemele de fond care vizează dăinuirea românească în această parte de țară bântuită de proiecte autonomiste și separatiste. Cu prestigiul câștigat în cei 150 de ani de existență, inclusiv în problema conviețuirii armonioase cu toate minoritățile naționale, ASTRA și-a afirmat cu demnitate și consecvență poziția fermă împotriva proiectelor care urmăresc acordarea de drepturi colective minorităților și înființarea unor instituții publice pe criterii etnice. Un asemenea semnal a fost transmis de către participanții la Adunarea generală a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita desfășurată la Toplița la începutul lunii iunie 2011. (Anexa 6)

Fără îndoială, activitatea ASTREI din localitățile Arcului Intracarpatic, la 150 de ani de la înființarea Asociațiunii, a fost și este mult mai diversificată și cuprinzătoare. Nădăjduim că va veni timpul redactării unei lucrări monografice cuprinzătoare dedicată activității ASTRA, din localitățile de la izvoarele Mureșului și Oltului, pentru a întregi tabloul general al Asociațiunii, de pe întreg cuprinsul românesc.

Casa Memorială „Romulus Cioflec” din Arcani. Prima Școală Românească

**Volume referitoare la activitatea ASTREI și a unor personalități astriste marcante,
născute în Arcul Intracarpatic**

1. *Omagiul Mitropolitului Nicolae Colan (1893-1993)*, volum apărut cu binecuvântarea IPS Bartolomeu Anania, Editura Arhidiecezană, Cluj-Napoca, 1995, 224 p.
2. Ioan Lăcătușu, *Identitate și cultură la românii din secuime*, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 1995, 258 p.
3. Ioan Lăcătușu, *Personalități din Covasna și Harghita*, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 1998, 182 p.
4. Aurel Nistor, *O pagină din istoria Bisericii și a Neamului*, Editura Carpații Răsăriteni, Sf. Gheorghe, 1999, volum îngrijit de Ioan Lăcătușu, 192 p.
5. Liviu Boar, *Despărțământul Reghin al Astei. Documente 1874-1940*, Reghin, 2001, 255 p.
6. Ioan Lăcătușu, *Spiritualitate românească și conviețuire interetnică în Covasna și Harghita*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2002, 350 p.
7. Ioan Lăcătușu, Vasile Lechințan, Violeta Pătrunjel *Românii din Covasna și Harghita*, Editura Grai Românesc, Miercurea-Ciuc, 2003, 750 p., volum apărut cu binecuvântarea, sprijinul și coordonarea P.S. Ioan Selejan
8. Nicolae Moldovan, *Mărturii despre oameni și locuri din Carpați*, Editura Arcuș, 2008, 204 p. (ediție îngrijită de Ioan Lăcătușu și Dan Manolăchescu)
9. *Pentru neam și pentru lege. Cuvântări și predici*, de Justinian Teculescu, reeditare, ediție îngrijită de Luminița Cornea, Sf. Gheorghe, 2006, 196 p.
10. *Omagiu Horia Colan la 80 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2006, 230 p. (coordonator Ioan Lăcătușu)
11. Ana Grama Brescan, *Români sudtransilvani în secolul al XIX-lea. Județul Covasna. Contribuții documentare*, Editura Arcuș, 2007, 278 p.
12. Ioan Lăcătușu, *Dăinuire românească în Covasna și Harghita*, Editura România pur și simplu, București, 2007, 389 p.
13. Lazăr Costel-Cristian, *Românii din Ciuc în perioada interbelică*, Editura România pur și simplu, București, 2007, 290 p.
14. Ilie Șandru și Valentin Borda, *Un nume pentru istorie – Patriarhul Elie Miron Cristea*, Casa de Editură Petru Maior, Tg. Mureș, 1998, 321 p. (colaboratori Ioan Lăcătușu și Dorel Marc)
15. Luminița Cornea, Constantin Catrina, Ioan Lăcătușu, *Teculeștii din neam în neam*, Editura Angvstia, Sf. Gheorghe, 2008, 370 p.
16. Ioan Lăcătușu, Luminița Cornea, Ioan Luca *Personalități ale orașului Covasna*, Sf. Gheorghe, 2009, 324 p.
17. Nicu Vrabie, Constantin Costea, *Despărțământul Central Județean Miercurea Ciuc al Astei. Despărțământul Covasna-Harghita al Astei*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2009, 112 p.
18. *O candelă în Carpați – 15 ani de la înființarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei*, Editura Grai Românesc, Miercurea-Ciuc, 2009, tipărită cu binecuvântarea, sprijinul și coordonarea Înaltpreasfințitului Ioan, Arhiepiscopul Episcopiei Covasnei și Harghitei (ediție îngrijită de Ioan Lăcătușu și Nicoleta Ploșnea), 1193 p.
19. Ana Grama, *Etnomuzeografie transilvană. Muzeul Asociațiunii (1905-1950)*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2010, 330 p.
20. Ion Bozdog, *Comoara dintr-un manuscris (regăsit după 66 de ani): Astra și românii din Secuime*, Ediție îngrijită de Constantin Mustață, Cluj-Napoca, 2010.

21. *Profesioniștii noștri 1 Ana Grama cercetător, etnomuzeograf și arhivist la 70 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2010, (coordonator Ioan Lăcătușu), 292 p.
22. Stela Buda, *Fundația Mihai Viteazul - 20 de ani de la înființare. Vremuri și oameni*, Editura Nico, Tg. Mureș, 2010, 324 p.
23. Lazăr Lădariu, Mariana Cristescu, *Pentru credință, neam și țară. Per aspera ad astra*, Editura Nico, Tg. Mureș, 2010, 290 p.
24. *Profesioniștii noștri 2, Liviu Boar, la 60 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2011, 555 p (coordonator Ioan Lăcătușu)

Anexa 2

Studii referitoare la activitatea ASTREI din județele Covasna, Harghita și Mureș

1. Liviu Boar, *Din activitatea Despărțământului Reghin al Astrei*, în „Reghinul cultural”, nr. III/1994, p.100 -116
2. Liviu Boar, *Activitatea Despărțământului Reghin al Astrei oglindită în documentele aflate în arhivele sibiene*, în „Marisia”, nr. 25/1996, p. 283-295
3. Dorin Goția, *Prelegerile și Conferințele ca mijloace de propagandă promovate de ASTRA la începutul secolului XX*, în Angvstia 4/1999, p. 289-298
4. Eugenia Crișan, *Un document inedit privind Despărțământul Brașov-Treiscaune al ASTREI aparținând profesorului Nicolae Bogdan*, în Angvstia 4/1999 p. 293-299
5. Vasile Crișan, *Araci (Arpătac) – o mlădiță viguroasă a ASTREI în Secuime*, în Angvstia 4/1999 p. 297-304
6. Nicu Vrabie, *ASTRA în viața spirituală a meleagurilor harghitene*, în Angvstia 6/1999 p. 201 -214
7. Liviu Boar, *Astra Reghin în documentele vremii*, în „Reghinul cultural”, nr.V/2001, p.213 -235
8. Ioan Lăcătușu, Gheorghe Tatu, *Despărțământul ASTRA Covasna-Harghita*, în Revista română, anul VIII, nr 3 (29) / septembrie 2002, p. 9-11
9. Liviu Boar, *Abonați din Despărțământul Reghin al Astrei la „Biblioteca Poporală a Asociațiunii” la începutul secolului XX*, , în „Reghinul cultural”, nr.VII/2004, p. 182-186
10. Nicolae Moldovan, *A XXII-a Adunare Generală ASTRA de la Brașov din august 1883 oglindită în gazeta de limbă maghiară „Székely Nemzet”*, în Angvstia 8/2004 p. 127 - 131
11. Ioan Lăcătușu, *Activitatea etnomuzeografică a lui Elie Miron Cristea și Octavian C. Tăslăuanu*, în „Transilvania”, nr. 7-8 / 2005, p. 36-43
12. Ioan Lăcătușu, *Muzeele românești din județele Covasna și Harghita – continuatoare a tradițiilor astriste din zonă*, în „Cibinium”, Sibiu, / 2006, p. 86-95
13. Nicolae Marin Șara, *ASTRA reghineană în viața culturală a Mureșului Superior*, în „Sangidava”, nr.1/2007, p. 384 -391
14. Octavian D. Bucur și Carmen D. Bucur, *Despărțământul ASTRA din Toplița Română*, în „Sangidava”, nr.1/2007, p. 407-415
15. Lucian Giura, *Din activitatea Astrei toplițene*, în „Sangidava”, nr.2/2008, p. 319-329
16. Ioan Lăcătușu, *Mitropolitul Andrei Șaguna și românii ortodocși din protopopiatele Covasnei și Harghitei*, în „Telegraful Român”, nr. 33-36, 1-15 septembrie 2008
17. Ioan Lăcătușu, *Mitropolitul Andrei Șaguna și românii din Covasna și Harghita*, în „Bicentenarul nașterii Mitropolitului Andrei Șaguna”, Editura Asociațiunii ASTRA, Sibiu 2010, p.235 -240
18. Ioan Lăcătușu, *Ana Grama – un nume rostit cu respect în știința românească*, în „Profesioniștii noștri 1- Ana Grama la 60 de ani”, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2010, p. 64-70

19. Ana Dobreanu, *Din activitatea Despărțămintelor Ciuc și Odorhei ale ASTREI în perioada interbelică, în Profesioniștii noștri 2, Liviu Boar, la 60 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2011, p. 409-416
20. Dorel Marc, *ASTRA și promovarea valorilor identitare românești în Ținutul Giurgeului (Sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX) în Profesioniștii noștri 2, Liviu Boar, la 60 de ani*, Editura Eurocarpatica, Sf. Gheorghe, 2011, p. 417-432
21. Ioan Lăcătușu, *Restituiri, Raportul Preotului Aurel Nistor, din ARACI, despre prelegerile pe teme economice ținute în „Țara Oltului”, în anii 1908-1909, Biblioteca ASTRA, Sibiu, 2011*

Anexa 3

Articole referitoare la activitatea ASTREI apărute în presa locală, regională și națională, semnate de Ioan Lăcătușu

1. *Restituiri. ASTRA și românii din Secuime (1)*, în *Cuvântul Nou*, anul III, nr. 540, 21 ianuarie 1992, p. 2
2. *Hronic. Din activitatea ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul III, nr. 633, 6 iunie 1992, p. 2
3. *Hronic. Din activitatea ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul III, nr. 636, 11 iunie 1992, p. 2
4. *Hronic. Din activitatea ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul III, nr. 752, 21 noiembrie 1992, p. 4
5. *ASTRA la Târgu Secuiesc*, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1056, 26 februarie 1994, p. 2
6. *Din activitatea ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul V nr. 1125, 7 iunie 1994, p. 2
7. *Aspecte din activitatea ASTREI în Secuime*, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1220, 18 octombrie 1994, p. 2
8. *A 90-a Adunare Generală a ASTREI la Arad*, în *Oituzul* nr. 27, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1230, 1 noiembrie 1994, p. 2
9. *Aspecte din activitatea ASTREI în Secuime*, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1240, 15 noiembrie 1994, p. 2
10. *Aspecte din activitatea ASTREI în Secuime*, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1259, 13 decembrie 1994, p. 2
11. *Aspecte din activitatea ASTREI în Secuime*, în *Cuvântul Nou*, anul V, nr. 1268, 25 decembrie 1994, p. 2
12. *Aspecte din activitatea ASTREI din secuime*, în *Cuvântul Nou*, anul VI, nr. 1272, 5 ianuarie 1995, p.2
13. *ASTRA din Secuime la serbările de la Blaj*, în *Cuvântul Nou*, anul VI, nr. 1280, 17 ianuarie 1995, p. 2
14. *Dezvelirea statuii Mitropolitului Andrei Șaguna în Sf. Gheorghe*, în *Oituzul* nr. 38, în *Cuvântul Nou*, anul VI, nr. 1457, 26 septembrie 1995, p.3
15. *Congresul cultural al Astrei*, în *Oituzul* nr. 39, în *Cuvântul Nou*, anul VI, nr. 1482, 31 octombrie 1995, p. 3
16. *Reactivarea Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1634, 11 iunie 1996, p. 3
17. *Deniile eminesciene de la Iași*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1643, 21 iunie 1996, p. 2
18. *Spiritualitatea românească în pragul mileniului trei - a 92-a Adunare Generală a ASTREI*, în *Oituzul* nr. 47, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1643, 25 iunie 1996, p. 3
19. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1694, 3 septembrie 1996
20. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1699, 10 septembrie 1996, p. 3

21. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1707, 20 septembrie 1996, p. 3
22. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1712, 27 septembrie 1996, p. 3
23. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1739, 5 noiembrie 1996, p. 3
24. *ASTRA și românii din ținuturile Covasnei și Harghitei*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1749, 19 noiembrie 1996, p. 3
25. *ASTRA basarabeană – 70 de ani de la înființare*, în *Cuvântul Nou*, anul VII, nr. 1754, 26 noiembrie 1996, p. 2
26. *ASTRA și românii din Covasna și Harghita*, în *Revista română*, anul III, nr. 1(6)/1997, Iași, p. 4
27. *Adunarea Generală a Astrei*, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 1791, 20 ianuarie 1997, p. 2
28. *Acasă la noi*, în *Oituzul* nr. 61, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 1947, 26 august 1997, p. 3
29. *După 66 de ani, Sf. Gheorghe sărbătorește din nou, Adunarea Generală a ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 1987, 11 octombrie 1997, p. 1-3
30. *A 93-a Adunare generală a ASTREI*, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 1992, 17 octombrie 1997, p. 1-3
31. *Moment semnificativ pentru activitatea de viitor a Asociațiunii ASTRA*, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 1994, 20 octombrie 1997, p. 3
32. *A 93-a Adunare Generală a ASTREI - Sfântu Gheorghe, 17-19 octombrie 1997*, în *Oituzul* nr. 63, în *Cuvântul Nou*, anul VIII, nr. 2001, 28 octombrie 1997, p. 3
33. *Ședința Consiliului Central al ASTREI*, în *Oituzul* nr. 67, în *Cuvântul Nou*, anul IX, nr. 2097, 24 februarie 1998, p. 2
34. *A 94-a Adunare generală a ASTREI – Blaj*, în *Oituzul* nr. 70, în *Cuvântul Nou*, anul IX, nr. 2172, 26 mai 1998, p. 2
35. *Rezoluția celei de a 94-a Adunări Generale ASTRA, ținută la 8-10 mai în municipiul Blaj*, în *Oituzul* nr. 71, în *Cuvântul Nou*, anul IX, nr. 2202, 30 iunie 1998, p. 3
36. *Liga cultural-creștină "Andrei Șaguna" – continuatoarea ASTREI în ținuturile Covasnei – președinte Ion Solomon, secretar Ioan Lăcătușu; Conferința Ligii (3 iulie 1999)*, în *Oituzul* nr. 84, în *Cuvântul Nou*, anul X, nr. 2531, 27 iulie 1999, p. 3
37. *A 96 –a Adunare generală a Astrei*, în *Adevărul Harghitei*, Anul XII, Nr. 2530, 3 octombrie 2000, p. 3
38. *ASTRA-140 de ani de strălucire: Per aspera ad astra, Recurs la memorie, Remember, Gânduri pentru perenitatea ASTREI, Cronica ASTRA*; pagină realizată de Dr. Gheorghe Tatu și Ioan Lăcătușu, în *Oituzul* nr. 103, în *Cuvântul Nou*, anul XII, nr. 3086, 22 mai 2001, p. 3
39. *Despărțământul ASTRA Covasna-Harghita*, în *Buletinul Ligii Cultural-Creștine Andrei Șaguna*, nr. 2/2002, p. 44-48
40. *Serbările ASTREI de la Sibiu. Centenarul Muzeului Asociațiunii*, în *Cuvântul Nou*, din 23 august 2005, p. 2
41. *Semnificația unui monument-simbol al culturii românești*, în *Grai Românesc*, nr. 3 (32)/2006, p. 8
42. *Adunarea Generală a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita*, în *Condeii ardeleni*, Anul III, Serie nouă, nr. 25 (60), 18-24 ianuarie 2008, p. 8
43. *În memoriam "Domnul limbii române" – George Pruteanu (1947-2008)*, în *Grai Românesc*, Anul IX, nr.1(38)/2008, p. 8
44. *Continuitate și schimbare în activitatea despărțămintelor ASTRA*, în „*Condeii ardeleni*”, Anul IV, Serie nouă, nr. 107 (142), din 23-29 octombrie 2009, și în „*Revista română*”, Anul XV, nr. 4 (58), p. 12

45. *În memoriam. Gheorghe Munteanu (1951-2009)*, în *Grai Românesc*, Anul XI, nr. 3 (44)/2009, p. 8
46. *Patriarhul Miron Cristea – sprijinitor al meseriașilor și industriașilor români din Ardeal*, în *Grai Românesc*, Anul XII nr.2(47)/2010, p. 9
47. *Apelul ASTREI pentru solidaritatea întregii societăți românești cu românii din județele Covasna, Harghita și Mureș*, în *Informația Harghitei*, Anul XXIII, nr. 5235, din 7 iunie 2011, p. 4-5

Anexa 4

Articole despre activitatea Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita

1. Ștefan Munteanu, *Reactivarea Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita*, în *ASTRA*, ani II(XXX), nr. 4-5-6 (244-245-246)/1996, Brașov
2. Miron Simedrea, *A 93-a Adunare Generală a ASTREI*, în *Revista Orăștiei*, nr. 4/1997
3. Vasile Câmpeanu, *A 93-a Adunare Generală a Asociațiunii ASTRA*, în *Foaia Poporului*, nr. 33-35 /1997, Sibiu.
4. Dumitru Manolăchescu, *ASTRA covăsneană renaște*, în *Cuvântul Nou*, Anul VIII, 1811 din 25 februarie 1997
5. Daniel Șerban, *Adunarea generală a Despărțământului ASTRA Covasna- Harghita*, în "Adevărul Harghitei", anul IX, nr. 1610, din 25 februarie 1997
6. Dumitru Acu, Vasile Câmpeanu, Virginia Hodorogea, *Raport de activitate al ASTREI pe perioada 1994-1998*, în *Foaia poporului*, nr. 41/1998
7. Vasilica Ciobanu, *Andrei Șaguna în contemporaneitate*, în *Cuvântul Nou*, nr. 3808, 13 octombrie 2003
8. Ana Sidon, *Spiritul ASTREI a renăscut*, în *Observatorul de Covasna*, Nr. 303 (166), 3 iulie 2006
9. Petre Străchinaru, *Monumentul ASTRA din Sf. Gheorghe*, în *Buletinul Ligii Cultural-Creștine „Andrei Șaguna”*, III, 2006
10. Valeria Pop, *Sub semnul Astrei*, în *Grai Românesc*, Anul IX, nr.1(38)/2008
11. Prof. Dr. Luminița Cornea, *Adunarea Generală a ASTREI – Despărțământul Covasna-Harghita*, în *Grai Românesc*, Anul IX, nr. 1 (42)/2009
12. Mircea-Cristian Ghenghea, *ASTRA și tinerii – nimic nou sub soare*, în *Revista română*, Anul XV, nr. 4 (58)/2009
13. Luminița Cornea, *Implicarea Episcopiei Ortodoxe a Covasnei și Harghitei în activitățile Despărțământului ASTRA al Covasnei și Harghitei*, în *Grai Românesc*, Anul IX, nr.4 (45)/2009
14. Monica Blaj, *Acasă la noi*, în *Cuvântul nou*, Anul XX, Nr. 5459, din 4 august 2009
15. Luminița Cornea, *ASTRA Covasna-Harghita și tabăra de cultură și civilizație românească Acasă la noi*, în *Grai Românesc*, Anul XII, Nr.3 (48), 2010
16. Ștefan Pătrânțaș, *Semnale de alarmă trase de vorbitori la evenimentul aniversar al Asociațiunii ASTRA*, în *Informația Harghitei*, Anul XXIII, nr. 5235, din 7 iunie 2011
17. Luminița Cornea, *ASTRA – 150 de ani de la înființare*, în *Grai Românesc*, Anul XIII, Nr. 2 (51)2011
18. Luminița Cornea, *Zilele Andrei Șaguna, ediția aXX-a*, în *Grai Românesc*, Anul XIII, Nr. 2 (51), 2011

**Scopul și obiectivele FORUMULUI CIVIC AL ROMÂNILOR DIN COVASNA,
HARGHITA și MUREȘ
(Extras din Statut)**

Federația FORUMUL CIVIC AL ROMÂNILOR DIN COVASNA, HARGHITA ȘI MUREȘ, denumită în continuare *Forumul* este persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, nesubordonată vreunui partid politic, care are **scopul** de a asigura coordonarea și unitatea de acțiune a societății civile românești din județele Covasna, Harghita și Mureș, în vederea păstrării și dezvoltării identității naționale a românilor din cele două județe și asigurării unei conviețuiri interetnice normale cu ceilalți locuitori ai acestei zone, în interesul bunăstării generale și a binelui public, în contextul integrării României în structurile europene.

Obiectivele Forumului sunt:

- a) Promovarea și apărarea prin toate mijloacele legale a identității naționale, a drepturilor și libertăților cetățenești ale românilor din județele Covasna, Harghita și Mureș, în condițiile specifice conferite în această zonă de ponderea lor numeric scăzută;
- b) Sprijinirea accesului comunităților românești la resursele derulate prin programele și proiectele de dezvoltare promovate și finanțate de autoritățile publice centrale și locale, precum și de organizațiile europene;
- c) Stimularea constituirii și funcționării unor asociații comunitare locale, ca forme legale de autoorganizare a comunităților românești, care să reprezinte interesele specifice ale acestora în vederea soluționării problematicei cu care se confruntă;
- d) Reprezentarea intereselor comunităților românești din județele Covasna, Harghita și Mureș în raporturile cu autoritățile publice locale și centrale, precum și cu diferitele organisme internaționale;
- e) Obținerea statutului de participant, ca parte direct interesată, în consultările și negocierile purtate pe plan local, regional, național și internațional premergătoare adoptării unor decizi, hotărâri sau acte normative ale căror efecte vizează interesele românilor din Covasna, Harghita și Mureș
- f) Recomandarea persoanelor reprezentative din societatea civilă românească, din cele două județe, pentru a candida, în condițiile legii, la alegerile locale și parlamentare, sau pentru alte funcții și demnități publice;
- g) Sprijinirea Bisericii strămoșești în lucrarea de revigorare a credinței, în promovarea unui dialog ecumenic cu celelalte culte din zonă;
- h) Acordarea de asistență și suport logistic și moral unităților de învățământ cu predare în limba română din cele două județe;
- i) Sprijinirea instituțiilor românești de cultură existente în județele Covasna Harghita și Mureș pentru păstrarea și dezvoltarea tradițiilor, a patrimoniului cultural și spiritual;
- j) Sprijinirea mass-media de limbă română (presa scrisă, posturi radio și TV) din cele trei județe și realizarea unui parteneriat cu mass-media națională;
- k) Protejarea și cinstirea limbii române, a însemnelor și simbolurilor naționale;
- l) Acordarea de burse de studii, premii, diplome și alte însemne de merit celor ce contribuie semnificativ la realizarea scopului și obiectivelor Forumului;
- m) Sprijinirea activităților proprii ale asociațiilor și fundațiilor componente;

- n) Organizarea de activități filantropice și de asistență socială;
- o) Dezvoltarea unor parteneriate active cu românii de pretutindeni și cu organizații ale acestora din țară și străinătate;
- p) Demersuri pentru inițierea și susținerea unui dialog constructiv cu societatea civilă a comunităților maghiare din cele trei județe, în vederea conviețuirii în spiritul cunoașterii și aprecierii valorilor specifice și comune, al înțelegerii și conlucrării în interes general și pentru eliminarea oricăror forme de discriminare pe motiv de etnie sau confesiune;
- q) Combaterea și contracararea manifestărilor rasiste, șovine, xenofobe și a tendințelor de enclavizare etnică a zonei;
- r) Monitorizarea vieții publice locale și sesizarea instituțiilor publice naționale și internaționale, precum și a opiniei publice, despre încălcările drepturilor și libertăților cetățenești.

Sursa: site-ul www.forumharghitacovasna.ro

Anexa 6

Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român Despărțământul ASTRA Covasna-Harghita

APEL

pentru solidaritatea întregii societăți românești cu românii din județele Covasna și Harghita

Vineri, 3 iunie 2011, în sala mare a Casei de Cultură din municipiul Toplița, jud. Harghita a avut loc adunarea generală a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita. La adunare au participat aștrști din cele două județe, prof. univ. dr. Dumitru Acu, președintele Comitetului Central al Asociațiunii ASTRA, precum și numeroși invitați, în rândul cărora s-au aflat: deputații Mircea Dușa și Vasile Gliga, ing. Stelu Platon, primarul municipiului Toplița și majoritatea primarilor comunelor din bazinul Topliței, conducerea despărțămintelor Tg. Mureș și Reghin ale ASTREI, preoți, profesori, membrii ai altor asociații culturale românești din cadrul Forumului Civic al Românilor din Covasna, Harghita și Mureș.

Adunarea s-a desfășurat sub semnul aniversării a 150 de ani de la înființarea ASTREI și marcării a 100 de ani de la adunarea generală a Despărțământului Reghin al ASTREI, eveniment care a avut loc la Toplița, la data de 3 iunie 1911. Conform prevederilor statutare, adunarea a aprobat raportul de activitate pe anul 2010 prezentat de președintele despărțământului prof. Constantin Costea, raportul Comisiei de cenzeni prezentat de prof. Doru Doboreanu, programul de activitate și planul de venituri și cheltuieli pe anul 2011. A fost ales un nou comitet de conducere al despărțământului format din: prof. dr. Luminița Cornea – președinte, prof. drd. Costel Cristian Lazăr – primvicepreședinte, prof. Dorina Drăghici Moraru și Constantin Costea – vicepreședinți, învățătoarea Olga Gheorghincă – secretar și alți șase membri. La finalul adunării, ansamblul folcloric Izvorașul din Gălăuțaș a prezentat un frumos program de cântece și dansuri românești specifice zonei etnografice locale.

Pe lângă problemele vizând promovarea culturii și solidarității românești de către cercurile ASTRA din județele Covasna și Harghita, participanții la dezbateri au evidențiat faptul că, ultimele evoluții, precum: deschiderea la Bruxelles a unei „reprezentanțe a Ținutului Secuiesc”, aplicarea unei strategii care urmărește înfăptuirea autonomiei teritoriale pe criterii etnice, sub forma colaborării dintre „autoguvernările locale” din

județele Covasna, Harghita și Mureș, afișarea ostentativă a comportamentului de „stat în stat”, inițierea și organizarea de către autoritățile locale de evenimente publice culturale sau de altă natură exclusiv pentru minoritatea maghiară, inversarea raportului constituțional dintre limba română și limba maghiară în inscripțiile publice, **sunt certitudini care vin să consacre un statut de facto așa-zisului ținut secuiesc și care, în anii următori, sub presiunea maghiară și pe fondul slăbiciunii autorităților române, poate să devină de jure o entitate distinctă față de Statul Român.**

Din multitudinea aspectelor care vizează nerespectarea legilor și a prevederilor Constituției, discriminarea, marginalizarea și asimilarea populației românești în județele Covasna, Harghita și parțial Mureș, au fost prezentate fapte care atentează la dănuirea românească în această parte de țară, precum:

În județele Covasna și Harghita continuă practica condiționării ocupării posturilor în administrația publică, altele decât cele prevăzute de lege, (practică generalizată și la unele societăți comerciale) de cunoașterea limbii maghiare.

În majoritatea primăriilor, caselor de cultură, bibliotecilor, centrelor de cultură ș.a., din județele Covasna și Harghita, nu este încadrat niciun funcționar român (ex. bibliotecile județene, casele municipale de cultură, primăriile municipale, orășenești și comunale ș.a.).

Instituțiile publice de cultură nu sunt preocupate de istoria și cultura românilor din cele două județe. Monografiile locale, albumele de prezentare a patrimoniului cultural local, pliantele turistice ș.a. prezintă caracterul monoetnic al județelor respective, făcând abstracție de istoria, cultura și patrimoniul creat de populația românească din zonă. Volumele de istorie locală, albumele și pliantele turistice au un conținut nostalgic și promovează separatismul și autonomia teritorială a așa-zisului „Ținut secuiesc”.

Nu sunt respectate, în majoritatea cazurilor, prevederile legale privind numirea de directori sau directori adjuncți români în școlile mixte.

Nu sunt aplicate prevederile legale privind respectarea limbii române ca limbă națională; site-urile majorității primăriilor și a unor instituții publice sunt redactate numai în limba maghiară; inscripționarea străzilor și a denumirii unor instituții și societăți este făcută, mai întâi în limba maghiară, cu litere mari, și apoi în limba română cu litere mici; afișele și programele unor manifestări culturale, științifice și civice, finanțate din fonduri publice, sunt redactate numai în limba maghiară; se extinde modalitatea de întocmire a documentelor și a corespondenței oficiale între autorități și instituții publice în limba maghiară.

Este continuată practica discriminărilor față de finanțarea proiectelor asociațiilor culturale românești de către consiliile județene Covasna și Harghita și de către majoritatea consiliilor locale din cele două județe.

Continuă adoptarea unor hotărâri ale consiliilor municipale și orășenești de schimbare a denumirii ultimelor străzi care mai poartă numele unor personalități ale istoriei și culturii naționale.

S-a reafirmat faptul că, românii din această parte de țară nu dispun de instrumente legale și pârgii eficiente pentru a contracara prin forțe proprii efectele negative ale descentralizării în raporturile cu autoritățile administrației publice locale aflate sub autoritatea perpetuă a UDMR.

De aceea, participanții la Adunarea generală a Despărțământului ASTRA Covasna-Harghita adresează autorităților statului: Parlamentului României, Președinției, Guvernului, următoarele solicitări:

Cerem ca prin lege, să fie stabilite garanții în procesul de descentralizare, care să evite abuzurile și discriminările românilor numeric inferiori de către autoritățile locale.

Solicităm Camerei Deputaților să nu adopte Legea statutului minorităților naționale, act normativ care urmărește în fapt reglementarea drepturilor colective,

teritorialitatea ca element fundamental al exercitării drepturilor colective și definirea Statutului Român ca stat multinațional.

Solicităm Parlamentului să respingă legea privind regionalizarea României, în forma propusă de UDMR.

Solicităm instituțiilor abilitate ale Statului Român să ia măsurile ce se impun pentru **respectarea Constituției României și legilor țării referitoare la respectarea limbii române ca limbă națională, respectarea simbolurilor și valorilor românești, combaterea tuturor manifestărilor neorevizioniste, a celor cu caracter fascist, rasist sau xenofob, inclusiv a celor care exprimă dispreț pentru însemnele României.**

Cerem eliminarea **practicilor discriminatorii de promovare și finanțare a proiectelor** de dezvoltare a localităților românești și ale asociațiilor culturale românești, de către consiliile județene și locale din județele Covasna și Harghita. Reînnoim solicitarea de a se **asigura finanțarea, de la bugetul central,** a proiectelor asociațiilor culturale românești din aceste județe.

Cerem organelor în drept să interzică **activitatea unor organizații extremist-separatiste care deși nu sunt înregistrate legal, fac propagandă pentru scoaterea unei părți a teritoriului național de sub autoritatea statului român și acționează fățiș și nestingherit pentru enclavizarea etnică a zonei Covasna, Harghita și parțial Mureș,** sub denumirea așa-zisului „ținut secuiesc”.

Reînnoim apelul nostru la solidaritatea întregii societăți românești, deoarece opinia publică românească trebuie să înțeleagă faptul că probleme precum separatismul, izolarea, a două limbi oficială, discriminarea românilor pe meleagurile natale nu sunt doar probleme ale românilor din Arcul Intracarpatic, ele vizează întreaga țară.

În numele Comisiei de redactare a comunicatului,
Dr. Ioan Lăcătușu

Toplița, 4 iunie 2011

Sursa: Apelul ASTREI pentru solidaritatea întregii societăți românești cu românii din județele Covasna, Harghita și Mureș, în „Informația Harghitei”, Anul XXIII, nr. 5235, din 7 iunie 2011, p. 4-5